

SZERKESZTŐSÉG:
 BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCA 11.
 Telefon száma 788.
 KEZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
 CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETESI DIJ:
 Vidékre postán v. helyben hához hordva.
 Egy évre . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
 Egy fél évre . . . 20 kor. | Egy hónapra 6 kor 60 EL.
 Keltő díj: 3 óra Németországba 12 korona.
 Francia, Olasz, Orosz, Török, Görög, Spanyolországba, Svájc, Románia, és Szerbia, valamint amaz országokba, melyek a postaszállomásokról tartoznak, negyedévre 16 korona.
 Egy szám ára 12 fill.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
 főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
 szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCA 11.
 Telefon száma 706.
 HIRDETÉSEKET ÉS NYILTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVEVŐ KIADÓHIVATAL.
 Parisban: Fényképészek: John F. Jones & Cie 81 bis, Faub. Montmartre.
 Londonban: Fényképészek: Teletti Joseph H. Broadbent Square.
 Frankfurtban: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk: Daube G. L. és Tarsa, valamint összes fiókjai.
 Bécsben: Danneberg I. L., Kumpfmasser Nr. 7.
 Dukes M. utadai, L. Wollzeile Nr. 6-8.
 Bassenstein és Vogler L. Wallisgasse 10.
 Moszkva: Ruloff Szevárdi Nr. 2.
 Oppel A., Stubenrauch Nr. 2.
 Schick Hank, L. Wollzeile Nr. 14.
 Zürichben: Urell, Füssli & Co.
 és valamennyi hirdetői iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
 Vezércikk: Hiba esett.
 Újabb zátoanyok a kiegyezés kérdése körül.
 Trójai fa-ló.
 Szólt a királyné.
 A halál diadala.
 A felső nyelvtanok.
 Protestans közgyűlés.
 Mogyó képek.
 A díjazott elkészítés.
 A szilárdosok kongresszusa.
 Roosevelt beteg.
 Vadak a vársánczok ellen.
 Tarsas: Asszonyi levél. Irta: Erdős Renée.
 Regény: A halál diadala. Irta: Gabriele D'Annunzio.

Hiba esett.

A hivatalos lap a »Nem Hivatalos Rész«-ben közli a Tengerszem-ítélet s annak indoklását; a félhivatalos újság »Res judicata«-típusú foglalkozik a kérdéssel. A mi pedig res judicata: azt nem lehet többé bolygatni.

Ily módon választani kell a hivatalos s a félhivatalos kijelentés között. Ugy sejtjük, ezuttal a Budapesti Közlönynek a bírálata az igaz. Pedig oly szépen beszél az ő félhivatalos kollegája, hogy nyugodjunk meg, a bíróság jól ítél, alaposan ítél, bőséges információ alapján, a hatáskörét szépen megtartva.

Hát nyugodjunk is meg. Utóvégre is nem történt semmi. Csak épen Magyarországnak egy darabja veszett el. Gyerekség az egész, beszélni se érdemes róla.

... Szentül és sértetlenül megtartandók, s királyi hatalmunkkal mások által is meg fogjuk tartatni — Magyarország s társországai — területi épségét...

Magyarország és társországainak mindazon részeit és tartományait, a melyek már visszacszerelték, s azokat, a melyek Isten segédelmével ezután fognak visszacszereltetni, koronázási eskünek értelmében is, a nevezett országhoz és társországhoz visszakapcsolandjuk...

Valami királyi hitlevélnek nevezett írásból másoltuk e szavakat. De nem azért, hogy akármik is kapcsolatba keressen e között az írás között, meg a Tengerszem-nyomorúság között. Mit ér a király esküje, mit ér a királyi hitlevél — hegygerinc nélkül. Hegygerinc kell a magyarnak, nem területi integritás. Így tanítják ezt: Winkler, Tchornicki, Lehoczky.

Ne vádoljon bennünket senki alalkodással; igazán meggyugvást prédikálunk s nem azért írunk, hogy a magyar pulzus egygyel-kettővel többet dobbanjon. Gyorsan nyugodjunk meg,

mert alkalmasint vannak ez országban még egyéb hegygerinczek is, a miknek segítségével még beljebb, még beljebb lehetne tolni az ország határait. Sőt örülünk is, hogy mindenestül be nem kebeleznek bennünket Ausztriába azon az okon, hogy Erdély határán is vannak hegygerinczek. Siessünk az örvendezve való megnyugvással, a míg csak hatszáz s egynehány holdnak az árán szabadulhatunk a derék választott bíróságtól; báró dr. Balzer ur, Ausztriának a képviselője nem nyugodt meg, sőt óvást emelt, neki a Zabie-gerinc meg a Siedem Granatov sem elég, neki egészen a Lengyel-Nyeregig kell magyar föld.

Majd máskor, édes Balzer doktor, talán rákerül a sor erre is, mert „a vitás terület Galezziából könnyen hozzáférhető, Galezia részére határozatlan nagyobb, azonban Magyarország részére csakékebb értékkel bír és ennél fogva galeziai részről az ezen területre vonatkozó érdekek mindenestre sokkal intenzívebbnek mutatkoznak.”

Vajon mit keres itt e cikkben ez a nyilatkozat, a melyet dr. László Lajos táblai bíró ur tett a Tatrában a helyszíni szemle megtartásakor? Hisz nem reportot írunk. De mégis honnan került ide a toll alá ez az idézet, a mikor nincs is előttünk a jelentés, a mely ezt a kijelentést közölte az ámuló világgal.

Hát — ne csapjon öklével az asztalra, a ki e sorokat olvassa — az ítélet hiteles indoklásából való e szavak. A magyar érdekek hivatott képviselőjének ezt a rettenetes deklarációját betűről-betűre felvették az ítélet indokai közé.

A nemzetközi választott bíróság megörökítette a magyar képviselőnek az árusítását.

Másként képtelenség volna, hogy nemzetközi kérdésben eljáró bíróság ítéletében ilyen argumentumra hivatkozzék.

Ki tudja, hátha még egyéb nyoma is van ebben az ítéletben a magyar siralmasságnak.

Van. Így szól az indoklásnak egyik passzusa: „Es így a magyar képviselőket értelemes fejtegetései dacára is, lényeges részben az osztrák részről igényelt s a zabieci hegyhaton baladő száraz határt kellett megállapítani.”

Ez pedig micsoda légyen? A bíró megdicséri az egyik fél ügyvédjét? Ki hallott valaha ilyet? Tette-e ezt

valaha a magyar kir. Kuria? Vagy más komoly bíróság? Urak, urak, választott bírósági urak, Önök nem ítélet-indokolást szerkesztettek, hanem politikai védekező pamfletet. Önök ezt az indokolást akkor készítették, a mikor már ismerték a magyar közvéleménynek a magyar jogi képviselő ellen való panaszeit, a mikor már ismerték a magyar közvéleménynek Önök ellen való keserű szemrehányásait. Itt valami hiba esett.

A bíróság a természetes határokat építü ítéletét s konstruált olyan határt, a mely egy csöppet se természetes, mert egy jó darabon se hegyen nem vonul végig, se víz mentén; konstruált olyan határt, a melyről maga is elismeri, hogy az »mindenesetre határoszlopokkal vagy határvonalakkal lesz kitűzendő.« És ilyen határt szerkeszt annak dacára, hogy saját előadása szerint is az a valóságos természetes határ, a mely a Tengerszemestől nyugat felé az Ökör-Nyereg gerinczén végig, innen felfelé egy patak mentén a Tengerszemig, innen — a Tengerszem és Halastó befoglalásával — a Tengerszem-vízfolyás vonakán húzódik a Biaka folyó kezdőpontjáig, a Biaka s Podupiazi patakok egyesülési pontjáig. Tehát nemhogy érvényre juttatná a természetes határ princípiumát, hanem végkép agyonüti — a mint hogy a Tengerszemestől a Biakáig vezetett természetes határt egyáltalán nem lehet találni. Hogy azután a világ végkép ki ne vessze, hivatkozik a magyar meghatalmazottaknak árusítására vagy bárgyúságára, a békés együttélés szükségére, az áthidalások nehézségére, meg — ez már mégis bosszantóan neveléses — arra, hogy így megoldás mellett a jurgó-javoinai magyar birtokok ez idő szerinti tulajdonosa által bekerített és ápoll szép erdőt a határvonal nem metszi át.

A bíróság látja, mint zudul fel a magyar közvélemény a magyar meghatalmazottak ellen, tehát megdicséri őket.

A bíróság hallja a szemrehányást, hogy ő tole nem »természetes határokat« kívántak, hanem annak megállapítását, hogy jogi alapokon kit illet meg a vitás terület, tehát megvédi saját magát is, azt hangoztatván az indoklás bevezető részében, hogy az 1897. II. t. cz. meg a megfelelő osztrák törvény:

»semminő határozatot sem tartalmaznak a tekintetben, hogy a választott bíróságnak a határ megállapítását mily módon kell teljesítenie, — jelesül, hogy vajon a körülforog-e a kérdés, hogy a korábbi időben már megállapított határokat kipuhatoltassanak, vagy hogy a választott bíróság fel van-e hatalmazva arra, hogy a határt lelkiismeretes belátása szerint állapítsa meg.

Az erre vonatkozó bármennyű korlátozó rendelkezés hiányában a választott bíróság azon álláspontot foglalta el, hogy a kérdéses határ megállapítása a saját szabad minden felhozott körülmény beható mérlegelésére alapított belátására van bízva.

Csak éppen azt nem védelmezték meg, hogy miért fogadták el a mi rovásunkra annak a Nikorovicznak a nyilatkozatát, a mikor pedig fényesen kimutatták, hogy e nyilatkozat értelmetlen — a mikor a mi javunkra szól.

De hát urak, választott bírósági urak, miért védekeztek és mentegetődzik a bíró — ha tisztá a lelkiismeretele?

Itt hiba esett, urak. Különbösen — nyugodjunk meg. Tűrjük el nyugodt lélekkel ennek az izének a becikkelyezését. Utóvégre egy vesztett háborúnak a következményeit is be kell cikkeljezni. Ne lázongjunk, mert jön a — hegygerincz.

Dr. Pap Dévid.

Trójai fa-ló.

A trójai fa-lónak Újsses volt a mestere, a ravasz görög, akitől mindig jó volt féni, de leginkább akkor, ha ajándékot adott. A részdet trójaiak mégis bevitték a fáblóvaló lovat a városukba. El is pusztult a város. Kövön kő nem maradt.

Ehhez a trójai fa-lóhoz hasonlítja ma a kormánypart egyik félhivatalosa Károlyi Sándor gróf híveit, az agráriusokat. A hasonlat határozottan jó. Mint a híres fa-ló Trójába, úgy kerültek az agráriusok a szabadelvű pártba. Bevitték őket a többivel, mert nem tudták, hogy mi van belül. S úgy is vannak mint benn, az erős várbán, mint idegenek, mint ellenségek. Senki se tudja, mikor nyílik meg a nagy ló oldala, mikor bujnak ki belőle az elrejtett harezos katonák, hogy pusztítsák, gyilkolják a hajlékot adó házigazdákat...

Mégis, így okosodik a félhivatalos, az igazi fa-ló veszedelmesebb volt. Mert arra nem gyánakodtak a trójaiak...

Mit jelent ez jó magyar beszédben? Jelenant, hogy az agráriusokra igenis gyánakodnak a szabadelvű pártban.

Két dolog lesz nyilvánvalóvá ebből a formás és találó hasonlatból. Nem nekünk, — mi már régen tudtuk és hirdettük mind a

hírem kedvéért nem tudnék. Ezért hát nyugodjunk meg s nyugodjanak meg mindazok, a kik tölem nagy és érdekes dolgokat várnak. A gyönyörű elhatározások magva bennem van, csakhogy elrejtve jól, melyen és arra vár, hogy eljőjön az a hatalmas, sugárzó, a melynek melege majd életre kelti. Azt hiszem, elég őszinte vagyok, hogy ezt így nyíltan kimondom. Mit akar még többet? Holmi léha okokért csak nem csalom meg az uramat! Sőt akkor sem csalom meg, ha az a nagy esemény elkövetkezik. Egyszerűen így szólok hozzá:

— Kedvesem, én nem maradhatok tovább maga mellett. Eljött a Szereltem, az igazi, az egyetlen és követel engem. M st hát elhagynom magat, aki jó volt hozzám és szeretet; megyek ahhoz, akihez e percztől fogva odatarozom mindenestül.

És bizonyos, hogy az én társam nem eszál jeleneteket, nem sir, nem fenyegetőzik pisztolyal, hanem szeret, csókol és azt mondja:

— Kedvesem, köszönöm, hogy engem ilyen nagyon boldoggá tett, s hogy sok éven át olyan igazán az enyém volt. Nem is érdemtelmem volna meg, hogy egy egész életet át velem foglakozzék, mint ahogy egyetlen férfi sem érdemi meg, hogy örökké szerettessek. Kérem, kívánjon tölem amit akar. Rendelkezésre állok.

Igy lesz, vagy ilyesformán. Mit tudom én. De most, mikor e sorokat írom önnek: magam elé képezem őt a fent leirt helyzetben. Látom reszketve fehéren, idegesen mozgó szempillákkal, apró kezével erősen gesztikulálva, könyvtől fátyolos szemekkel — és úgy fáj érte a szívem, de úgy!

A fejet, hogy szorítanom a karjaim közé, hogy ölelném magamhoz biztatón nevetve, mint jó édes anya a kicsi gyermekét a ki fél a sötétben egyedül maradni. És szólnék hozzá: No nem. Semmi.

Csak tréfáltam. Itt maradok. Itt maradok.

kettőt, — de az agráriusoknak, akik eddig nem akarták észrevenni. Hogy Károlyi Sándor pártját idegen és nem oda való jövevényeknek nézik a szabadelvű pártban. Mint a trójai fa lovat, vagy a tövist az újban. Azonfelül gyánakodnak is rájuk. Kimondják egyenesen: gyanus szemmel nézik őket...

Hogy ezek után csak a cselekvésnek van helye, nyilvánvaló és világos. Vagy a szabadelvű pártnak kell kitolni a becsem্পesztett fa-lovat, vagy az agráriusoknak kell kimenniük a tanyáról, a hol gyanu fogja őket körül.

Mindegy, akár az egyik történik, akár a másik. Az agráriusok önzérete mindenestre veszendőbe megy; akár kitesséklik őket, akár ők vezetik ki magukat.

Vigasztalásul dicsőretet is kapnak az agráriusok. Onnan, ahonnan megerdémlik. A Grazer Tagespost egyik minapi száma vezércikkben foglalkozik a magyar magnás-agráriusok szereplésével, különösen a pozsonyi szavaltokkal. Az osztrák újság magasztalja gróf Károlyi Sándort, gróf Dessewffy Aurélt és a többi urat. Kiáltja nekik azt a bizonyítványt, hogy ők mentik meg a közös vámtérületet, s igen kitűnő szolgálatokat tesznek Körber urak. Nekik köszönhető, mondja a Grazer Tagespost, hogy Magyarországon diadaira nem jut az önálló vámtérület eszméje...

Leszolás is, dicsőret is egyszerre a jó uraknak. Az egyik hazulról, a másik Ausztriából. S mind a kettőt emberül megerdémelték. Csak azt nem tudjuk, melyik fáj jobban.

Újabb zátoanyok

a kiegyezés kérdése körül.

Megint alkudoznak, egyezkednek odafönn Bécsben. Már két napja, s húzzák még két napig. Aztán aighnem megint pihennek s utóbb megint tárgyalnak. A változatosság kedvéért akkor majd Budapestben.

Mert — még mindig sok a nézeteltérés, a komoly differenzia a vámtarifa egyes pontjai körül. Nyesegetik, irtogatják ezeket az eltéréseket, hol oda fönn, hol ide lenn, de nem tudnak a végökre érni. A nagy buzgóság-e az oka vagy a nagy nemakarás, a végin mindegy. Eddig nem tudták kiírtani az összes ellentéteket.

Mi történik tené tovább? Világos és egyszerű. Vagy megegyeznek, vagy nem.

Ha nem alkuszunk meg, itt van a formula-törvény. A Bánffy-féle. A melylyel tovább éldegélnek, kilencszáz hétig az önálló berendezkedés jogi alapján.

Az Egyetértés tárcaja.

Asszonyi levél.

— Az Egyetértés eredeti tárcaja. —

Irta: Erdős Renée.

Nincs igaza önnek, ha filiszterséggel vádol. Higgye el, akármelyik pillanatban kész volnék valami nagy stíliu boldogságot elkövetni, csak volna miért. Valami szép, elfogadható és kenyelmes ok kellene ide, a mi fölött mindenki kénytelen-kelletlen szemet huny. Nem tehet másként.

De minő ok legyen ez? Egy nagy szerelem! Van most nagy szerelem? Hol, merre, kérem mutassa, hogy darócban, mezitláb elzárandókolhassak hozzá és felajánljam neki lelkemet, szőlőm:

— Főlséges hatalom, kinek nevére engem fanítottak, mióta az első verses könyvet a kezembe vettem, kérek légy szíves, tégy csodát velem és bizonyítsd be, hogy vagy, első sorban azzal, hogy rajtam és erkölcsöimem keresztül gázolj, ha tudsz semmisíteni meg bennünket és piros vérünk forró cseppeivel ékesítsd fel magad önmagad dicsőségére.

Ejha, mit beszélek! Egészen nyugodtan maradhatok itt, ahol most vagyok, a karosszékekben, az íróasztalom előtt, sehol áldozatképen nem követlek tőlem az életemet. A nagy mártírságok éppen úgy kimentek a dívatból, mint a nagy szenvedélyek, talán éppen együtt, egy uton egymással karöltve. Hát mit akar tőled? Most egy megkopott fogalomról vált bírány kedvéért cöcközésre tegyem a nyugalmamat? A lekém egyenesen szól: Kérem, megállj! Hogy sohá békét nem hagyjak az ugynevezett kiváló asszonyoknak! Mindjárt rájuk támadnak, követelőznek, íjesztelik és gunyolják őket, csakhogy egy kicsit ronthassanak rájuk.

Szeretném tudni, miért teszik ezt? Ha léány: megmosolyogják a glóriáját, mint va-

lami nyárs polgáriás, főlölséges dolgot. Ha asszony: lebecsüli előtte az urát, mint a hogy teszik ezt velem is — s mondatom igazságtalanul. Mit is akarnak tőlem? Hogy ne szeressem az uramat? De mikor igazán megerdémli! És mikor én ezt a magam jószántából oly szívesen teszem. Nem hiszik? Miért nem? Hát okvetlenül Apollónnak kell lennie a férfinak, a kit egy értekes asszony szerethet? Bolondság. Nem mondom, tán szeretném, ha valamivel tekintélyesebb külsejű volna, de igazán csak azért, hogy maguk ne bántassanak mialta engem. Mäskülömben így kedves nekem ez a fü, a hogy van. Hogy egy fejfel magasabb vagyok nála? Mit tesz az? Hogy a vállai kissé keskenyek, a kezei kicsinyek s hogy egészben gyöngye kis embernek látszik. Látja, hogy mégis elkörmányoz engem, erős, szilaj, akaratos asszonyt.

Az »uralkodó természet«-emmel, (a hogy maga mondja) soha sem jön össze ütközésbe. Nem igen osztogat parancsokat, minthogy minden óhaját kitálalom és teljesítenem előre. Sőt ki sem fog a halából. Örökké van valami megköszönni valója. Mintha napról-napra újabb az életét menteném meg, mint a hogy megmentettem már egyszer, a mikor elkapatva a tehetségei által rohant előre azon az uton, a melyen a romlás vár az emberre: csunya és költői öszeomlás valamely ragadozó asszony karjai között vagy egy kávéházi asztal mellett. Mert ez az én emberem is olyan volt, mint maguk valamennyien, a kik egy arszál szál kinőttek a többi ember közül. Rettenetesen hitt a kiváltságában és ezeknél fogva rontotta testét-lelkét, mint a hogy teszik mindnyájan, kedves gyermekei a népek. Ekkor jöttem én és azt mondtam neki: »barátom, megállj! Csak! Ez így, nem jó lesz. Sziveskedjék engem feleségül venni, mert különben eltemetlek, mielőtt meg megmászhatná az Olympus magasait.»

Igy történt. Nem tombolt beennem valami nagy szerelem, az igaz. De tetszett nekem ez a kis ember, a szárnyas lelkével, czinikus szomorúságával, hatalmas alkotó-képességével, a furcsa szögletes kis koponyájában. Aztán meg — szeretett. És hogyan! Maga nevetne, ha elmondanám! Mert nincs nevelésesebb, mint mikor az élet művészei közül egy, elfeledkezik magáról és szeret csak egy, minden művészkedés nélkül, langolva és epedve, bízva és kétségbeesve, minden kedves és ostoba banalitásba beleemészva, akárcsak egy közönséges ember.

És még most is úgy szeret. Három évi házasság után. Még mindig nem bizonyos, hogy meghódított-e? Még mindig van bennem itt-ott valami, a mi nem egészen az övé s a miért meg kell küzdenie. S én — csak bámulom — valamennyi férfi közt, a kiket ismertem, csak éppen velem szemben vagyok kaczer, a kivel azt hinné mindenki, nem is kellene, mert hiszen a férjem! Am maguk tévednek. Megnagyraróhatam miatt, de nem ékarom eláruim a titkos cseleffogásaimat, melyekkel a boldogságot és szerelmet idekényserítem a lábaimhoz.

Amint látja tehát: boldogok vagyunk. És szerelmesek és fiatalok. Mi kell ennél több. A dicsőség felé történik egyesült erővel, nem nagy mohósággal, nem túlságosan sietve! Ráérünk. Előttünk egy egész élet. Most miért akar megállítani azzal, hogy így, úgy, nem helyes, nem igazságos. Beszél bilincsekről, leigázásról, az uramról, aki méltatlan hozzászól. Az én magasabb rendeltetésemről stb.

Hát igazán olyan vannak hisz, hogy az áruhás ördög apostoli köntöse alatt meg nem látom a lolábat. Barátom maguk nem a művészt számára akarnak megmenteni engem, hanem a boldogság számára elveszíteteni! A feleségből asszonyt szeretnek és csinálni, mert úgy nagyon egyszerű, egy cseppet sem érdekes és merőben megközelíthetetlen. Bocsnát, hogy gorbombáskodom. Hiszen nem vagyok én olyan jó, amilyennek e sorokban mutatom magam. Mondtam önnek szóval is, írásban is, hogy az első nagy szerelem, a mely elkap, hatalmas vesz és elkápráztat: menten kiragad a férjem karjai közül. Mert úgy vagyok megteremtve, hogy nem tudok boldogtalan lenni. És beletörődni valamely rossz állapotba, a nyugalmam, jó

A HALÁL DIADALA.

REGÉNY.

Irta: GABRIELE D'ANNUNZIO

— Lehet, hogy nem csak külsőleg hasonlít hozzám. Lehet, hogy az ő lelkében is öntudatlan megvan az a végzetes csira, a mely az én lelkemben olyan hatalmasan kifejődött. Kell, hogy a lelke teljen legyen nyugtalansággal és rejtett melancholiával. Beteg, a nélkül, hogy ismerné a baját.

A mama ebben a pillanatban fölemelkedett. Mialatt a többiek példáját követték, az apa és don Bartolomeo Celano úlve maradtak dohányozni. György előtt e percében még gyűlöltébeinek tűntek föl mind a ketten. Egyik karjával gyöngéden megölelte édes anyját s a másikat Christina dereka köré övezte s magával vitte őket az oldalas székbe. Szíve szokottal gyöngédséggel s részvétellel volt tele. Camilla leült a zongorához. Mialatt a Nocturne első akkordjai elhangzottak; György azt mondta Christinának:

— Miért nem megyünk a kertbe? A mama a jegyesekkel maradt. György és Christina a csöndes füvvel lement.

Darabig szóltalan mentek egymás mellett. György Christina karjába öltötte karját, a kisp Hippolytával szokta volt tenni.

— Szegény, elhanyagolt kert! Mormogta nővére és megállt. Emlékszel, hogy játszottunk itt gyermekkorunkban? Aztán fiara, a kis Lukácsra nézett:

— Eredj, Lukács futkosni. Játszszál egy kicsit.

A gyermek azonban nem mozdult oldalá mellől. Sőt megfogta a kezét. Az asszony sóhajlva nézett fivérére:

— Látod, így van ez mindig. Nem szaladgl, nem játszik, nem meztel. Mindég belém kapaszkodik. Soha se mozdul el mellől. Mindentől fél.

György nem hallgatott rá. Gondolatai távolvóló barátnőjénél kalandoztak.

A kert, mely kökörtéssel volt kerítve, félig árnyékban volt. Csak egy részére süttöt a nap. A kőfal egyik oldalát lombok takar-

Olívnak a hegyre részről az nagyobb, mint mérföldre terjedés az ügy-
id-heggy, amely provicz Gergely tett, a melyk vetelt viz határ-
ának értelmezés-
át haladó szá-
eredetű. Ha
a mons Rybi
és a Bialka
án keresztetnek,
án természet-
tök, mert ama-
elytől a ma-
eredetű képezi,
egy nyeregben,
ama, egy nagy
zódó vízfolyás
a patakban. A
és összehason-
korviznek a
sancsól északi
sít értelme és
detől a Podu-
folyásául kellett
nyában, hogy
a vitás terület
a hánnyak az
késztávúval a
magyar rész-
márcsát a
a mely ma sokan
föld álló
hegyhatáron álló
Poduplaski és a
di az a térföl-
patak mellett
ovicz nyilatko-
adására, a mely
az hegyhatá-
nem lehetés-
a magyar vízi
medon leveztel-
vagy igényekre
élet alapítható
ragadtól érteik,
a Nikorovicz
a képezi,
szeszben, a
ellen védekez-
az ország-
am, ehhez min-
lett volna szük-
tárgyalásokból
megállapított
zethető le.
munkát fel sa-
scent, mint a
mindkét tónál,
homocisz blanó
állásában
galicziai parasz-
tás és miatt ro-
l, illetőleg a
a származó iro-
erős-bb-gyön-
nk vagy a má-
nyidőrejük és
hogy a jelen
börög, a vitás
ismerhető fel,
gjezeten, vagy
a részről kö-
felet kötelező
megállapított
mélkezett meg-
ainten megállá-
ad óta mindkét
ületen fenbátó
ellenfél elism-
összefüggésnek
nós suly helyez-
lecsaláb a
a) a Seeger és
nlan bírtokban
vált arra, hogy
a jogozzina oda-
szert az az
a a választott
hatálytalannak
arra van utalva,
nek a vizsgálá-
bi bírósági szer-
lanul hatáskör-
int a Podup-
sencsél és alkot-
a Halastói
alvölgyet alkotja
a Bialka völgyé-
fölfelé.
int a Halastói-
minden oldal-
fogad magába,
ások közül a
melyik a felső
patakok lehet a
lyásának tekin-
zer táplálja,
a hátában, rész-
törzemelek alatt
bi vízfolyás a
regetegelt töltött
mely az ügy-
yebb pontján a
re nyugatra ered
ezen folyókák
snesboz. Oly ter-
től a Tenger-
és ha mar a
alamelyiket ha-
gyes-egyedül a
üthető, a mely az
emescsustól egy
ásokkal, általa-
alvölgye torkolata
madrésze sziklás
jelesül a Dékas-
és kis csucokra
szedve, a tőlől
0 méterrel súlyd-
ezett Hét Grá-
a második két-
méterig terjedő
madban megszü-
ny és ugynevezett
vél és erdővel

van fódve és gyöngén északkeletre hajlik le.
Egy pontot, a mely a legrövidobb vonalban a
Halastói től mintegy 200 méter és a Halastói
patakban a Poduplaski-patakba való torkolástól
mintegy 700-750 méter távolságra esik, el-
pályosodik ez a hegyhát és északkeleti irányban
enélben lehangylik a két patak közt lévő szög-
lethe. A Zabie-heggynek vagy gerincnek a mind-
két patak ös-zefolyása vele eső ez a legalsó része
inkább a Poduplaski-völgy nyugati lejtőjének
képezi egy részét, mint a Zabie-gerincnek, mi-
vel ez a gerinc a Halastói patakot azon a he-
lyen érinti, a hol abba nyugat felől, a Czuba
hegyről egy vízfolyás betorkol. Az előbb
említett s a Halastói pataktól mintegy 200
méter távolságban fekvő h-lyig a Zabie-
gerinc kifejezetten határgerincnek minősíthető.
Ezen a helyen van a hegygerincnek utolsó
befejezti, a földfelületen ismeretű jellel el-
latolt pontja, egy kis süllyedés, egy orom,
a mely erdővel van benőve és a mely a hegy-
gerincen úgy keletre, mint nyugatra ki-
körülbelül 150 méterrel fekszik azon ut fölött,
a mely a Halastói völgy jobb völgyoldalán a Podu-
plaski völgyébe vezet. A szakértő szakvéleménye
és a bíróság saját nézete szerint természetes határ-
határ minden természetes akadály alkalmas:
a melységben, vagyis a lapályon a vízfolyások, és
pedig inkább a medrük, illetőleg a nehezen le-
küzdhető partjuk miatt, semmint a víz miatt, a
melynek állag sokféleképpen ingadozó; — hegy-
ségeiben természetes határokat a hegygerincnek al-
kalmasak.
A jelen esetben tehát legtermészetesebb határ
ha ez — a Bialka folyót fölfelé követve —
ezen folyó eredetű, tehát a Halastói patakban
a Poduplaski-patakba való egyesüléséig adva
van, ezen egyesüléstől kezdve fölfelé a Zabie
hegyhát, a hegygerinc legmagasabb csúcsig,
vagyis a Tengerszint-csúcsig. A szakértő úgy
vélekedik, hogy ezen természetes határk elő-
adásával egybhangzó a különféle régi határ-
larások is, a melyek a vitás területen fekvő
tököt egyiktől sem tesznek semminemű em-
lést.
Tényleg a jelen esetben is a vitás vonalon a
természetes határ Magyarország és Galiczia köz-
szak a szakigott Zabie-hegyhátan és nem a kis
Halastói patakban található meg, amely patak az
erdőn keresztül folyik lefelé és még csak az er-
dő nem osztja kétfelé, a mely mindkét oldalon
megterti egységes jellegű. Végül ez a patak
azon okból sem volna határul czélszerű, mert a
patak medre, nevezetesen annak felső, laposab-
b részben, változékony és az ártériadások tekinté-
ben bizonyára nem volna a vizvályadások köz-
közárva. Ehhez járul, hogy a vitás terület Galic-
ziából könnyen hozzáférhető, Galiczia részre
határozottan nagyobb, elneben Magyarország ré-
szere csakolyan értekel bír és hogy ennél fogva
galicziai részről az ezen területre vonatkozó ér-
kek mindenesetre sokkal intenzívebbnek mutat-
kozik.
És így, a magyar képviselők érteljes fejte-
getési daczára is, lényeges részben az osztrák
részről igényelt s a Zabie hegyhátan haladó szá-
az határt kellett megállapítani. A választott bí-
róság ezt a határt, — emint az ehelyütt még
szeszfoglalólag konstataitk, nemcsak természe-
tes határnak tekinti, hanem — miután a Bialka
eredő helye, amint az megrőrtent, megállapítat-
ott, és azon értelmezéshez képest, amelyben a
árgyalások következtében a Nikorovitz nyilat-
kozatait részletlenül kellett, azt tarlja, hogy
az okirati adatok nagyobb mértékben szólna-
szen, mint a Magyarország által igényelt határ-
vellet.
Sajnoson elvi alaponból kifolyólag ezen szá-
zat határnak a Halastói és a Poduplaski-patakok
szeszfolyásig kellene terjednie. Masrészt azonban
a választott bíróság tekintette vette, hogy a je-
lenlegi vizvályadók tulajdonképen csak a Bialka
folyó felső folyására és eredetére vonatkozó fel-
tevéstere vezethető vissza, és hogy a magyar fél
— legfőképen a Nikorovitz ügyészségét nyilat-
kozataira vonatkozó feltevéstere a hivatalosan ka-
tonai térképre való tekintettel — nyilvánvalóan
ihöszben volt, és hogy előbb egy hosszadal-
mas tárgyalás volt szükséges, hogy az említett
feltevéstere földerítessék.
Továbbá figyelembe vette a választott bíróság,
hogy — a szakértő szakvéleménye szerint — a
Zabie-hegyhát tulajdonképeni gerince a hegy-
oromnál való süllyedésnél mint valódi hegy-
gerinc megszűnik; továbbfolytatásában, mint
hegyhát, a két patak ös-zefolyásig határozatlan
és emelőfoga határokatonál előbb ki kellene
biztítani, és hogy végül a Zabie-hegyhátan ezen
legalsó része inkább a Poduplaski-völgynek egy
részét, semmint a Zabie-hegyhátan folytatását
tűnteti föl. Minthogy pedig ez az orom egy határ-
zótt, könnyen felismerhető pontot képez, a mely
szupán mintegy 200 méter távolságra esik azon
megadott fix ponttól, a hol a Czubapataktól
örvöb fekvő patak a Halastói patakba torkol,
mindföleg a két fix-pont között egy vonal ha-
zott, a mely a határt alkotja, innen pedig a
határ a Halastói patak mentén, ennek a Podu-
plaski-patakba való torkolásig halad tovább.
Ezzel a megoldással az értőnek egy része, a
mely anyagi tekintetben határozottan a legértéke-
sőbb része a vitás-területnek, Magyarország részre
tűntetett oda.
És által az eddig vitás területen az ös-zetű-
közössékre való alkalmat is a minimumra szállítat-
tolt alá és biztosítva van, hogy a jurg-javornai
magyar bírtokok az időszerteni tulajdonosa által
bekerített és apolt szép erdő a határvonal által
nem szeszessék át.
Nyilván, mellányossági okokból és a mind-
két részbeli határlatalkok békés együttélésére
irányított czélszerűségi szempontokból Magyar-
ország érdekei, a területi alakulás keretén belül
nyílt lehetőséghez képest kitérhetőleg számításba
vételek.
Végül megjegyzetük, hogy ama körülbelül 200
méter hosszú vonal, azon ponttól kezdve, ama
Zabie-gerinc mint hegygerinc megszűnik, azon
pontig, ahol a Czuba-hegyről jövő hegy patak a
Halastói patakba torkol, mindenesetre határozol-
pókkal vagy határokkal lesz kitűzendő, és
hogy ez a tüknyedés, amely semminő ter-
néhezességbe nem ütközhetik és kétey tárgyán-
máshoz, a két kormány rendelkezéseire bízatik,
mivel ez már a jelen választott bírói ítélet vég-
rehajtásának a körébe esik.
Grázban, 1902. évi szeptember hó 13-án.
Winkler, s. k.
Tchorznicki, s. k. Lehoczky, s. k.

EGYHÁZAK.

Protestáns közgyűlés.

Az alföldi magyar város hetek óta készül,
hogy méltó fényvel és kitüntetéssel fogadják a
magyar protestáns irodalmi társaság tagjait, kik
ez idő szerint Hódmező-Vásárhelyen tartják az
évi rendes közgyűlést. A közgyűlés alkalmából
fognap a város lobogódszobájában ültözött és sürű
néptömeg lepte el a vasuti állomás felő vezető
úczá, hogy azzal is kimutassa a város polgár-

sága vendégszeretét, melylyel a társulat tagjait
fogadta.
A Budapestről 1 óra 26 perccor bejövő vo-
nattal érkezett meg Hegedűs Sándor a társaság
elnöke.
Kíséretében voltak Zsilinszky Mihály államtit-
kár, Szilassy Aladár közigazgatási bíró, Kovácsy
Sándor min. tanácsos, Berzsenyi Jenő egyház-
kerületi elnök, Szóts Farkas titkár. A Gyvárad
felől 3 óra 22 perccor érkezett gyorsvonattal
jötték Kun Bertalan miskolci, Kiss Áron deb-
reczeni, dr. Bartók György erdélyi püspökök.
Ugyanakkor érkeztek meg Simonffy Imre deb-
reczeni polgármester, Sütő Kálmán esperes (Mun-
kacs), dr. Nagy Dezső, György Endre, Belo-
chovszky esperes, Szalay József (Nagybecské-
rek), dr. Renner Gyula (Budapest), Szarvas János
(Kecskemét), dr. Kecskeméti István (Kolozsvár),
Hamar István (Budapest), dr. Révész Kálmán
abauji esperes, Balog Ferencz (Debreczen),
Gergely Antal (Mezőtúr), Makay Lajos a nagy-
péteki társulat Erzsébet-házának igazgatója, Bi-
berauer Richárd a Bethesda diaconissa kórház
lelkésze, Handel Vilmos főesperes (Selmecz), Lé-
vay Lajos (Sárkeresztúr), Stromp László pozsonyi
teológiai tanár s a társulat tagjai mintegy két-
százan.
Az érkező vendégeket a vasuti állomásnál
Juhász Mihály polgármester és Draskóczy
Lajos ág. ev. hit. lelkész fogadta. Hegedűs Sándor
választott az üdvözlő beszédekre s választásban
örömeinek adott kifejezést azért, hogy a város
polgárai, nem pusztán felekezeti, hanem kulturális
és nemzeti czélokért küzdő protestánsokat látnak
a társulat tagjaiban. Közömi a szíves fogadatlást
a maga és a társulat nevében.
Este 5 órakor közgyűl-sre jöttek össze a tagok
a városházának dísztermében.
Hegedűs Sándor elnök megnyitva a gyűlést,
üdvözlő annak meglelt tagjait és köszöntve
mond a városnak azért a szíves vendéglátásért,
amellylyel a társulat tagjait szívesen fogadta.
Az ilyen vándorgyűlések a közönséggel való közvet-
len érintkezés előmozdítására által kedveznek a tár-
sulat üdvös czéljai népszerűsítésének. Mostani
közgyűlésünk nagyjelentőségű amatt is, hogy
programjában felvette az alapszabályok czélsze-
rűbb módosítását is. Felkéri a titkár a napirend
előterjesztésére, a jegyzőkönyv hitelesítésére pe-
dig Zsilinszky Mihály és Szilassy Aladár tagokat
kéri fel.
Szóts Farkas titkár bejelenti, hogy Darányi
Ignác, gróf Degenfeld, báró Prónay Dezső,
Antal Gábor, Lang Lajos, a csikagói ág. ev. egy-
ház, az erdélyi ág. hitv. püspök üdvözlők a tár-
sásgot.
Azután megleszt titkári jelentését az 1901. évi
számvizsgálat eredményéről, mely a társaság
pénzügyének rendezett viszonyait bizonyítja. A
gyűlés Bendl Imre pénztárosnak a felmentvényt
megadja s a társaság tagjai a tagdíjak rendes
fizetésére kérve föl, felhatalmazást ad a vezető-
ségnek a hátralék behajtására. Bejelenti 250 új tag
bejelését.
Az alapszabályok módosítása és több kisebb
fontosságú ügy került ezután napirendre.
Végül Hegedűs Sándor elnök pár zárszó kísé-
retében berekesztette a gyűlést.
A közgyűlés végzetével a jelen volt tagok az
Erzsébet-széki vígadóban ismerkedési estélyre
gyűltek össze.

Ő Felsege nyilatkozik.

Arra a felháborodásra, amelylyel a belga
király brutálitását leányával, Lónyay gróf-
néval szemben fogadta az egész világ, mi-
vel világ, alig van példa a mult és közelmúlt
történetében. Ez a felháborodás nemhogy
csillapulna, hanem folyton növekedőben van.
Belga lapok, de egyszerűsáig az egész vil-
lag orgánymai leplezetlenül nyilatkoznak a
belga királyról, akinek multját és életmód-
ját súlyos bírálat tárgyává teszik.
A bírálat oly leplezetlen és oly dolgokat
ölel föl, amely a legnagyobb mértékben
kínos a belga királynak. Tetezi a király kel-
lemetlenségét az, hogy saját családja is el-
ítéli a brutálitását, melyet elkövetett.
A világszerte megnyilvánuló felháborodás
oly nagy arányokat öltött, hogy most már
ő Felsege, a belga király a nyilatkozat
terére lép. Bizonyára ritka jelenség a mai
modern világban is egy nyilatkozó király.
Mily közel érhetnek a felháborodás hullámai
hozzá és mennyire érezhetik a világ bírá-
latának súlyát, ha végre elhatározta, hogy a
lapokban nyilatkozatot tesz közlé Bizo-
nyára elutasíthatatlan szükségét érezte ma-
mosakodásnak, ha ugyan ez a mosakodás
hasznára fog válni.
Ez azonban nem valószínű. Mert a ny-
ilatkozatban, melyet a király a lapokhoz in-
tezt, védekezvén az ellene felhozott vádak
ellen, azt mondja, hogy leányát, Stefánit
csak az az egy bűn terheli, hogy rangján
alul való házasságot kötött gróf Lónyay
Elemérrel. De ezzel kirekesztette magát a
királyi családból és emelőfoga nem is ve-
het részt semmiféle udvari ceremóniában.
A belga király tehát egyszerű czerimo-
niának nevezi azt, hogy egy fájdalomtól
megtört, könyező asszony térdel egy nagy
magányban és teljes elhagyatottságban elhalt
királyi anya koporsója előtt. Nem a gyermek
kegyeletét, szeretetét és fájdalomt látja ab-
ban a jelenetben, hanem a szertartást,
melyben leánya nem vehet részt, mert rang-
ját a grófi ranggal cserélte föl.
Az általános részvétben, amelylyel gróf
Lónyayt rajongják körül mindenfelé, szin-
ten van fulánk, mely a belga király ellen
irányul.
A lakosság mindenfelé, ahol a grófné meg-
jelenik, spontán módon fejezi ki rokonszen-
vét iránta. Több, mint 1500 ember jelent
meg a szálloda előtt, a mikor Lónyay grófné
Haas kisasszonnyal és Riedl titkárral
kocsira szállt, hogy a pályaudvarhoz hajtas-
son. A grófné fekete fátyolba burkolva, las-
san hajtattat el a néptömeg között. Mikor a
kocsiból kihajolt és a tömeget köszöntötte,
egyetvő üdvírvallásban tört ki, a mely ad-
dig tartott, amig a kocsit el nem tűnt.
Mindezek a dolgok magukban foglalják
azt, hogy a nép, a mily rokonszenvvel vi-
seltetik a grófné iránt, oly súlyosan itéli el
a belga királyt. II. Lipót talán éppen ez ok-
ból mondott le luehoni utazásáról, a hol vi-
gan élte világát, mialatt a királyné haldo-
lott. A király legközelebbi környezeté azt
híresztelt, hogy oly okokból haláztatott el a
királyt ezt az utazását, a melyeket rajta ki-
vül senki sem ösmer.

MOZGÓ KÉPEK.
A rokonszenves szállodások.
— Feiks Jenő rajzaival. —
Az a kongresszus, a melyik most folyik az
akadémia dísztermében és azok a külföldi urak,
a kik részt vesznek ezen a kongresszuson: fel-
tétlenül rokonszenvesek. Szállodások és vendég-
lások eljöttek Budapestre a külföld minden ré-
széből, hogy megismerkedjenek a magyar vendég-
szeretettel: egyenként jól, igaznak jól, kimulassák
egy kicsit magukat, új világot lássanak és tap-
pasztaljanak. A lap más helyén persze megírjuk,
hogy komoly és okos dolgokról is tanácskoztak
ők délelőttönként, hogy ez a gyülekezés közgaz-
dasági jelentőségű és a többi.
En, a ki csak az utcáról és a bankettekről
nézem a szállodás és vendéglős urakat, nem
pundolok ezekre a komoly dolgokra. Nekem
örömet okozott az a száz fiakk, mely ma végig-
vonult az Andrásy-úton a kongresszusi vendégek-
kel: kövér, feltétlenül jól szituált nyugateurópai
urakkal, idáman cseszgő, színes ruhás hölgyek-
kel. Csupa vidámság volt ez a menet; a kocsik-
ban ülők arczáról lesugárzott az öröm, hogy
mily jól érik itt magukat a mi ifjú, modern
fővárosunkban, egyidőre távol az ő nagy szerve-
zetű, sok munkát és fáradozást igénylő hotel-
jelöltől.
Hogy nincsenek egészen tájékozva a magyar
viszonyokról és egy kicsit barbároknak tartottak
bennünket: nem baj. Majd megváltozik a véle-
ményük. Most meg megezt egy nagy angol
szálló tekintélyes külsejű tulajdonosával, hogy
új szolott a vendéglőben tanulóhoz cigányhoz:
— Mi ilyen hologetalnak vagyok. Atyám nem
akart fogadni. Mindjárt elutazom.
Páris, szept. 24.
Lónyay grófné nevében, a grófné titkára az
Agence Havas-hoz rövid jelentést küldött, amely-
ben a spaii incidenset következőkben írja le
Férjemmel Cromeren Angolországban időztem.
Mikor anyám halálhíret megkaptam, mint szerető
leány, Belgiumba utaztam, hogy a királyné
meté-én résztvegyek. Ő Felsege a király tudomra
adta, hogy jelenlétem nem kívánatos. Ő Felseg-
vel találkozásom nem volt.
Páris, szept. 24.
Lónyay grófné nevében, a grófné titkára az
Agence Havas-hoz rövid jelentést küldött, amely-
ben a spaii incidenset következőkben írja le
Férjemmel Cromeren Angolországban időztem.
Mikor anyám halálhíret megkaptam, mint szerető
leány, Belgiumba utaztam, hogy a királyné
meté-én résztvegyek. Ő Felsege a király tudomra
adta, hogy jelenlétem nem kívánatos. Ő Felseg-
vel találkozásom nem volt.
Az olvasóhoz.
— Felhívás előfizetésre. —
A beköszöntő új negyedével új elő-
zetést nyitunk lapunkra. Legrégibb, leg-
nagyobb újságja az országnak, harmincz-
hatodik esztendője bírjuk a magyar köz-
zönség bizalmát. Ha jogozim kell erre
az önként adott bizalomra és szeretetre,
az Egyetértés jogozim harminczhat
év óta folyton gyarmadott, szaporodott.
Legfőképe a legutolsó időben. Új házukba
költöztünk, külön újságházba, ahol la-
pukat fényesen felszerelt nyomda
álla elő. Technikailag tökéletesen, köny-
nyen olvasható, nagy, pompás metszésű
betűkkel.
Irányát, politikáját e lapnak ismeri és
beszéli az olvasó. Illyenek maradtak,
függetlenség mindenben és mindenki-
től. Nem függünk senkitől, s nem
szolgálunk más érdeket, csak a közér-
deket.
Sokat jelent ez. Főképe ma, a lehetet-
len politikai viszonyok közt, amikor jó-
formán az egész sajtó, alig-alig egy két
lap kivételével, a hatalom szolgálatában
áll. A szökimondás, az igazság hirdetése,
a jog védelme, a mi mászkó kötele-
ség, ilyen időben a legnagyobb ér-
dem.
Politikai rovatunk egyébként a legtel-
jesebb; országgyűlési tudósításaink a
legterjedelmesebbek. Az újság hoga-
nyamai kívánják így s kedvező formája,
bőséges terjedelme teszi lehetővé.
Az újságban ezenfelül megtalál az
olvasó bőségesen, hivatott írók kom-
mentálásával minden eseményt. Hatal-
mas újdonságrovat, tarka és eleven kü-
lönfélék, bőséges táviratok, társadalmi
cikkkek. Mozgó képek teszik a lapot vil-
tozatossá s emellett bőséges helyünk ma-
rad a szépirodalmi résznek, amelybe a
legjobb magyar írók nagy gárdája dol-
gozik.
Ez idő szerint két folytatás közle-
mény jelenik meg az „Egyetértés”-ben.
Eötvös Károly nagy műve:
A nagy per,
mely ezer év óta folyik s ma sincs vége.
Azután Gabriele d'Annunzio, a hirne-
ves olasz költő poétikus, művészi föl-
épített regénye:
A halál diadala.
Új előfizetőink, a kik most szaporítják
a régi, hűséges tábor, az eddig megle-
telten regényfolytatást teljesen ingyen
kapják.
Az előfizetők egyébként karácsony
ünnepeire beces és kiváló értékű
ajándékkal kedveskedik az újság, a
mely jövőre még egy újtással lép meg
az olvasót, olyannal, a mely külsőorszá-
beli nagy lapoknak általános népszerű-
séget biztosított.
Előfizetni legezelszerűben postautal-
ványon lehet, a mely az Egyetértés
kiadóhivatalába küldendő, Vármege-
utca 11. szám alá.
Előfizetési árak
Egy hónapra 3 k. 60 f.
Negyedévre 10 „ —
Félévre 20 „ —
Egész évre 40 „ —
Az Egyetértés kiadóhivatala
IV., Vármege-utca 11.

MOZGÓ KÉPEK.

A rokonszenves szállodások.

— Feiks Jenő rajzaival. —

— Hogyan, én roasztbefelet kértém és önök
pénzt hoznak? . . .
Majd másképp lesz ez ezután. A derék külföldi
szállodások a nagy eszem-izsom után nemcsak a
jó magyar konyha és modernül berendezett bu-
dapesti szállodák híret viszik külföldre, hanem
bizonyítani is tudják ezentul, hogy Magyarország
mégis csak inkább szent a nyugathoz, mint az
orienthez. Az a kétszáz ur Európá minden ré-
szébe megviszi a hírt, hogy egy kicsit kulturnem-
zet vagyunk mi is. Ez lesz aztán a szállodások
kongresszusának mi ránk nézve a kellemes és
hasznos eredménye.
A vendéglátó magyar szállodások és vendéglős-
ok pedig jó érzéssel nézhetnek majd vissza
ezekre az ünnepi napokra. Kitétek magukért. És
ha majd elbucuznak a külföldi vendégektől, nyu-
godtan térhetnek vissza vendéglőjük egy külön ter-
mébe és elégedetten söhajthatnak:
— Személyi hírek. Lipót bajor herceg ma
este Visegrádra utazott vadászatra. — Dr. Stetina
József min. tanácsos, a magyar királyi állam-
vasutak igazgatója, Breznobányára utazott, hogy a
vasgyári igazgatóság ülésén elnököljön. —
Rimely dr. besztercebányai püspök ma Bécsbe
érkezett.
— A fejedelmi vendég. Eltérően a német-
országi lapoktól, a melyeket rendszerint osztrák
források informálnak, a Berliner Localanzeigermek
ma érkezett számban a következő figyelemre-
méltó sorokat az asszok a fiatal német trónörökös-
nek, Vilmos császár fiának magyarországi tartó-
zkodásáról:
„Trónörökösünk visszaérkezett a szép magyar
földön tett kirándulásáról. Sok kellemes emléket és
új katonai tapasztalatokat hoz magával, valamint
az a megszárdult meggyőződést is, hogy magya-
racsült szövetségeseink feyyereci nem roszdó-
tak be. Együttal saját észleleteiből tapasztalta,
hogy mily hatalmas tényezőt jelent egy önada-
tos nép nemzeti lelkesedése minden életnyíváná-
lásában és törekvésében. Egy nemzet, mely oly
hü emlékeztében tartja nagy halottait, mint a
magyarok Kossuthjukat, mindenkör lelkesedéssel
áldozza fel életét és javait a haza becsületéért
és kétségkívül nagy jövőnek néz elébe. Ezen
semmit sem változtatnak a nemzeti fellobbanásnak
Szegeden és más helyeken előfordult sajnálatos
eltevésedési.”
Amint ez a lap a Kossuth-ünnepről ír, ahhoz
nincs egyéb szavunk, csak az, hogy érzelmek
dolgában sokkal nagyobb a távolság köztünk s a
nemetek között, semhogy helyes fogalmakat al-
kothatnának maguknak. Ami egyebet mond azon-
ban róltunk, azt készséggel és örömmel fogadjuk
s annak a jelét látjuk benne, hogy végre skadt
német lap is, amely helyes érzéssel nézi dolga-
inkat és tárgyilagos ítéletet mond rólunk.
— A nemzet ünnepe. Még egyre kapjuk a
tudósítosokat a Kossuth emlékére rendezett ünne-
pélekről.
Kiskomáromban a piactéren Fereny György
modott ünnepi beszédet. Dében a nagy-
vendéglőben társas-béd volt, a melyen Stéjel
József, Fereny János és Péczely László be-
szélték. — Erdélyi hírek. — Erdélyben az ev. ref.
templomban Szathmáry Sándor ev. ref. lelkész
mondott imát. Utána a képviselőtestület díszköz-
nyűst tartott, melyen ifj. Berényi Sándor mon-
dott emlékbeszédet. Déltáron a vásártéren Vég
József ünnepi lelkész szónokolt a népek s
Üröghy Sándor szavalt. — Szegváron az iko-
lai ifjuság az efvoruló napján, a polgárság pe-
dig 21-én ünnepeit. Reggel istentisztelet volt a r.

E pillanában azonban nem ez a kér-
des a legérdekesebb előttem. Sokkal ér-
dekesebbnek látzom előttem, hogy Be-
bel 10 fillér belépti díjat szedeti azok-
tól, akik beszédet hallani akartak. Ilyen
kíváncsi ember pedig sok volt: körülbelül
ötezer volt jelen a helyiségben s mind
lellette a belépti díjat.
Tíz fillér belépti díj nem sok pénz, ha-
bár ötezerszer tíz fillér már sokra par. Be-
bel jelentőségét sem jut eszembe kicsi-
nyelni. Ellenkezéleg: markáns jelenség, a
ki mindenképpen rászolgált a világ elis-
merésére. Nagy szónoki talentum, a ki
Liebknechtel együtt eszménye volt a szo-
cialistáknak. Liebknecht meghalt s most
ugyszólván egyedül dominálja a német
szocialistákat.
Maga a szocializmus, mint tan, nem
képezi diskuziom tárgyát most. A szo-
cialista eszmékben, kellő mérséklettel
hangzoltatva azokat és kellő tudással ok-
tatva ki rá a népet, benne van a növe-
kedés nagy eleme. S mint minden nagy
eszme, mely tömegeket mozgat és foglal-
koztat, figyelemre és elismerésre méltó.
De a belépti díj egy beszéd meg-
hallgatására mégis olyan új dolog, a mely
a krónikás figyelmét el nem kerülheti.
Színjáték, cirkszuzmutatvány, vendé-
czoltatás és ehez hasonló spektakulum
maga sem hasonlítható egy beszédhez, a
melyet a néphez intéznek.
Beszédet akkor mondanak nyilvános-
ság előtt, a mikor egy eszme, vagy egy
gondolat úgy megéri a férfiak agyában,
hogy azt közölni kell a tömeggel, külön-
ben kiozsa az elmét. A beszédnek úgy
kell kibontakoznia, spontán módon, mint
egy elemi erővel. S meg kell érnie a be-
szédnek az érzés és gondolkodás tűz-
kőjében és kitörve gyujtania kell annak,
ha igazi beszéd és igazi gyujtó anyag
van benne.
Még talán sohasem fordult elő, hogy
népgyűlésen, a hol beszédet tartottak,
belépti díjak szedtek volna. Mert a be-
szédnek éppen az az tartalma, hogy a be-
szelő szónok minden mellékkörülményt
elvet és egyedüli czéja lelkesíteni a hal-
gatókat és kívánati olyan gondolatokat
olvan érzéseket, a melyek a szónokban
élnék és a melyek a szónok ajkát beszé-
dessé teszik.
Elvesztette érczét az olyan beszéd, a
melyért érczet szednek. Bizonyos degra-
dálást jelent. Mert minden nagy tüne-
ménynél nagyobb és jelentősebb az, mi-
kor az Ember szól az Emberhez. Ezt már
Carlyle mondta ki. Ha egyes ember szól
a tömgehez, akkor még nagyobb jelen-
tősége van ennek a tüneménynek.
De mihelyt fizet-ég jár érte, akkor
kivetkőzik a beszéd fönsége jellegéből.
Vagy ingyen tartanak beszédet, hogy a
tömeg előtt világító faklyával járjanak
elő, vagy egyáltalában nem tartanak
beszédet. De jóvedelmi forrást csinálni
abból, hogy a népek beszédet tart
valaki, azt jelenti, hogy a beszédet, a
beszédben kifejtett oratori szépségeket s
azt a csodolatos hatalmat, mely a szónok-
latban nyilvánul, a közönséges spektakulum
színművára szállítja le a szónok. Ez pedig
nagy kár.
Sok új dolog keletkezik a világon.
Fogalmak is átalakulnak lassankint, mint
az egész világ képe. De én mélyen saj-
nálom, hogy a beszéd és szónoklat
eddig fogalmait is alá volnának vetve az
átalakulás törvényének. (t.)

